

Eduskunta, Hallintovaliokunta

LAUSUNTO

7.3.2025

Viite: hallintovaliokunnan kokous keskiviikko 12.3.2025 klo 11.45

EOAK/1469/2025 HE 1/2025 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI PATRUUNOIDEN KOMPONENTTIEN VIENNIN LUVANRAISUUDESTA SEKÄ AMPUMA-ASELAIN JA RIKOSLAIN 46 LUVUN 1 §:N MUUTTAMISESTA

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian kirjallista asiantuntijalausuntoa yllä mainitusta hallituksen esityksestä.

Keskityn lausunnossani hallintovaliokunnan lausuntopyynnössään ilmoittamaan teemaan (EOAK/6855/2022). Tuossa asiassa tekemäni päätös liittyy ehdotettuun ampuma-aselain 99 §:n 1 momentin muutokseen.

Mainitussa kanteluasiassa oli kyse tilanteesta, jossa ampuma-ase oli otettu poliisin haltuun ja sen omistajan lupa pitää asetta hallussaan oli peruutettu. Tällöin ampuma-ase voidaan luovuttaa kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä omistajan ilmoittamalle tai hyväksymälle

asianmukaisen luvan haltijalle. Jos tällaista uutta omistajaa ei ilmoiteta (eikä määräaikaa jatketa), niin poliisi myy aseeseen huutokaupalla.

Kantelija oli valittanut poliisilaitoksen päätöksestä peruttaa aseeseen hallussapitolupa. Asiaa tutkittaessa nousi esiin kysymys siitä, mistä ajankohdasta lasketaan edellä mainittu ampuma-aselain 99 §:n 1 momentissa säädetty kolmen kuukauden määräaika ja mikä on muutoksenhaun vaikutus tuon määräajan kulumiseen.

Totesin elokuussa 2022 tekemässäni päätöksessä muun muassa seuraavaa.

”Kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 112 §:n 1 momentista käy ilmi, hallintovalituksella on lähtökohtaisesti päätöksen täytäntöönpanoa lykkäävä vaikutus. Kun nyt kyseessä olevassa asiassa täytäntöönpanon (aseen myynti huutokaupalla) voi katsoa tekevän valituksen hyödyttömäksi, ei merkitystä ole sillä, että asiassa olisi tarvittu valituslupa korkeimpaan hallinto-oikeuteen (vm. lain 112 §:n 2 momentti). Kuitenkin päätös voidaan panna lainkohdan 3 momentin nojalla täytäntöön lainvoimaa vailla olevana muun muassa, jos laissa niin säädetään.

Hallintovalituksen lykkäävästä vaikutuksesta voidaan siis poiketa erityissäännöksellä. Tällainen erityissäännös on ampuma-aselain 118 §:n 2 momentti. Sen mukaan muun muassa päätös ampuma-aseluvan peruuttamisesta pannaan muutoksenhausta huolimatta täytäntöön, jollei valitusviranomainen sitä kiellä.”

Pidin aseeseen omistajan kannalta varsin ongelmallisena, että ase voitaisiin myydä kolmen kuukauden kuluessa poliisilaitoksen päätöksestä, vaikka siitä olisi valitettu. Niin kauan kuin ei ole lopullisesti päätetty, pysyykö lupien peruutus voimassa, ei ole tiedossa, onko omistajalla tarvetta aseeseen myyntiin. Tällainen tulkinta myös pitkälti vesittäisi omistajan muutoksenhakuoikeuden. Viittasin myös ampuma-aselain esitöihin, joissa oli todettu, että luvan peruutustilanteissa aseeseen omistajan omistusoikeuden loukkaamista tulee pyrkiä välttämään mahdollisuuksien mukaan ja pyrkiä siihen, että luvan peruuttamisesta aiheutuvat menetykset olisivat mahdollisimman pienet (HE 183/1997 s.127). On ilmeistä, että omistaja saa vapaaehtoisella kaupalla aseestaan paremman hinnan kuin jos ase myydään poliisin huutokaupassa. Se tulkinta, että puheena oleva määräaika alkaisi vasta lupaperuutuspäätöksen (ja siihen liittyvän haltuunottopäätöksen) lainvoimaiseksi tulemisesta, ei myöskään vaaranna ampuma-aselainsäädännön yleisiä tavoitteita ainakaan silloin, kun ampuma-ase jo olisi poliisin hallussa. Edellä toteamiini seikkoihin verrattuna erityistä painoarvoa ei mielestäni ole sillä käytännön ongelmalla, että poliisi joutuu säilyttämään lukuisia aseita useita vuosiakin kestävä hallintoprosessin ajan.

Näistä syistä katsoin, että olisi syytä harkita, tulisiko ampuma-aselaissa olla täsmällisemmin säädetty siitä, mistä ajankohdasta lasketaan ampuma-aselain 99 §:n 1 momentissa säädetty kolmen kuukauden määräaika.

Tämän vuoksi lähetin päätökseni ja sisäministeriölle ja esitin harkittavaksi, tulisiko ampuma-aselakia täsmentää.

Nyt ampuma-aselain 99 §:n 1 momenttia esitetään täsmennettäväksi siten, että muutoksenhaulla olisi lykkäävä vaikutus säännöksessä tarkoitetun kolmen kuukauden määräajan laskemisen alkamiseen.

Pidän esitettyä lainmuutosta perusteltuna edellä mainitussa päätöksessäni esiin tuomistani syistä. Esitetty muutos määrittää nähdäkseni yksiselitteisesti, että päätöksen tulee olla lainvoimainen ennen kuin omistajalle säädetty määräaika hankkia aseelle uusi omistaja alkaa kulua.

Oikeusasiamies
Petri Jääskeläinen

Esittelijäneuvos
Juha Haapamäki

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.